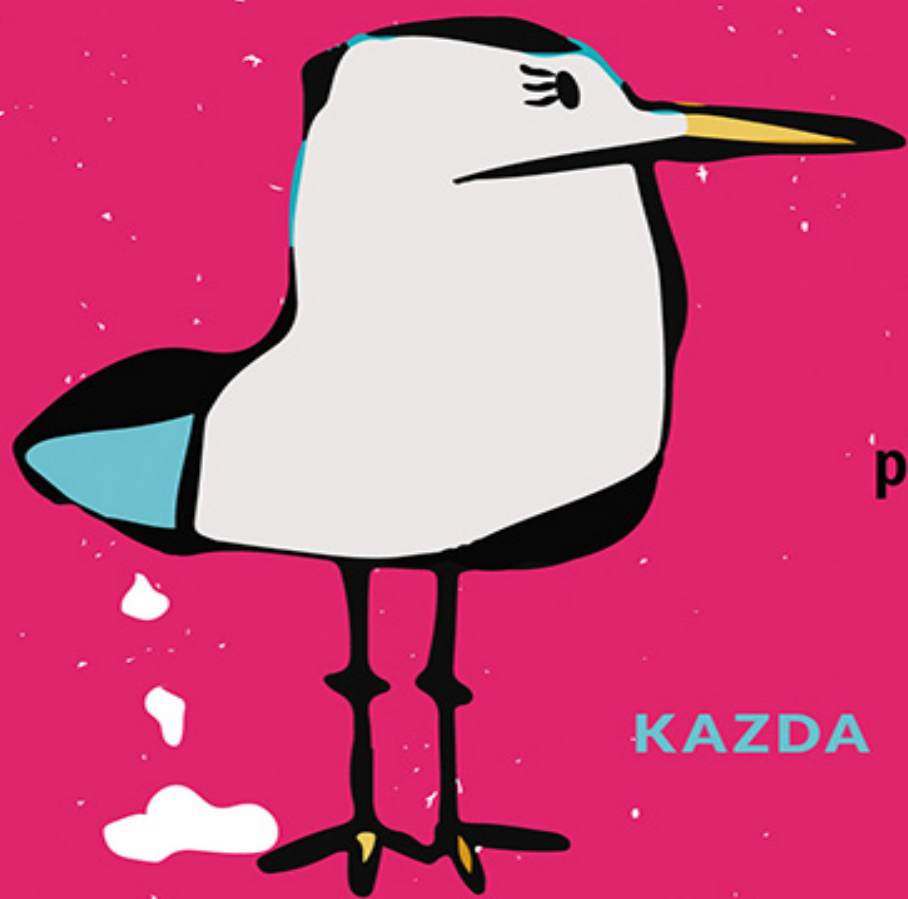

LEA BLUMENTHALOVÁ

UDĚLEJ TO JAKO RACEK.

VY - - - SE
NA TO!

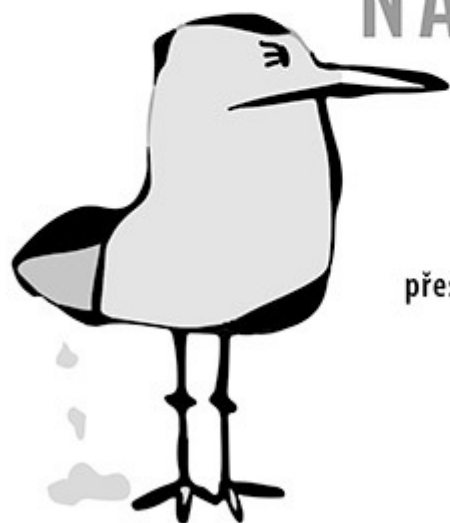

Jak jsem
(téměř)
přestala být milá

KAZDA

LEA BLUMENTHALOVÁ

UDĚLEJ TO
JAKO RACEK.
VY... SE
NA TO!

Jak jsem
(téměř)
přestala být milá

KAZDA

Vydalo Nakladatelství KAZDA, s.r.o., v roce 2023.

Nové sady 2, 602 00 Brno

www.knihykazda.cz

info@knihykazda.cz

tel.: +420 725 518 237

Elektronické vydání:

Vydalo Nakladatelství KAZDA, s.r.o.

Všechna práva vyhrazena

Datum poslední aktualizace: duben 2023

Formát elektronické knihy: EPUB

ISBN 978-80-7670-112-0

Vytvoření elektronické verze PureHTML.cz, 2023

Papírové vydání:

V originále vyšlo pod názvem *Mach's wie die Möwe, schieß drauf!*

od Ley Blumenthalové, ISBN 978-3-8338-8321-7

© 2022 by GRÄFE UND UNZER VERLAG GmbH, Mnichov, Německo

Czech translation copyright: © 2023 by NAKLADATELSTVÍ KAZDA, s.r.o.

1. vydání

Všechna práva vyhrazena.

Překlad: Martin Richter

Jazyková redakce: Lucie Peláková, Marie Kejvalová

Ilustrace: Tatiana Davidova, Getty Images (calvindexter)

Grafický layout: Björn Fremgen, KONTRASTE

Sazba: ARTEDIT, spol. s r. o., Praha

Grafická úprava obálky: Ki36 Editorial Design, München, Daniela Hofner

Fotografie na obálce: Verena Braun, Lichtzeichneri

Tisk a vazba: FINIDR, s.r.o., Český Těšín, Česká republika

ISBN: 978-80-7670-105-2

Naše knihy dodávají na trh Euromedia Group, Infinity Zoom, KARAVELA, Kosmas, Pavel Dobrovský – BETA a Pemic Books.

Knihy lze zakoupit v knihkupectvích nebo výhodně přímo u nakladatele na www.knihykazda.cz.

„Pokud se s tebou chce někdo hádat, začni jíst sušenky.
Chutnají dobře a nic neuslyšíš.“

Keksík (Sezame, otevři se)

PŘEDMLUVA

Na značky, připravit... úsměv! Proč existují lidé, kteří prostě nesnášejí konflikty

„Slečno Blumenthalová! No, alespoň jsem vás konečně zastihla osobně.“

Stojím ve dveřích a dívám se na mrzutou tvář naší susedky. Paní Presselová si má vždycky na co stěžovat. Buď jí nevyhovuje počasí (buď je moc teplo, příliš zima, moc vlhko, příliš sucho), nebo je to tu „trochu moc Hamburk“, noví nájemníci v podkroví jsou v jejích očích nepřijatelní (příliš mladí, příliš hluční, příliš veganští) či podle ní to, že se opět zvýšily poplatky za služby, hraničí se šikanou. Pokud je to možné, paní Presselové se vyhýbám. I kdyby to znamenalo stát tři minuty za dveřmi bytu v zimním oblečení, zatímco ona sestupuje ze schodů a při tom kriticky komentuje každé smítko prachu.

Tentokrát nemůžu čekat za dveřmi, dokud neodejde. Otevřela jsem jí, protože paní Presselová zazvonila, a teď tu stojím a připravuju se na všechno.

Svůj pohled upírá na můj obličej. Pak ho s obviňujícím výrazem stočí dolů, napravo od rohožky, kde stojí moje běžecké tenisky. „To není hezký pohled,“ prohlásí a nahlas nasaje nosem vzduch.

Měla byste mě vidět, jak běhám podél Alstery, pomyslí si, to není hezký pohled.

Svoji myšlenku samozřejmě nevyslovím, ale na paní Presselovou se usměju a doufám, že ji to odzbrojí. Úsměv je jakýsi prapůvodní reflex, jímž můj mozek reaguje, kdykoli jsem konfrontována s nějakým problémem nebo problematickou osobou – pravděpodobně v naději, že se mi díky

tomu lepší nálada. I když jsem už mezitím pochopila, že křečovitý permanentní úsměv vede spíš k depresi. Zjistil to jeden psycholog z Japonska a jako výzkumník ze země kulturně podmíněného neustálého úsměvu musí koneckonců vědět, o čem mluví.¹

Na paní Presselovou moje snaha neudělá dojem a úsměv mi neopětuje. Místo toho se znovu zhluboka nadechne a prohlásí: „Když přijdu domů po dlouhém dni v práci, slečno Blumenthalová, nechci, aby mě tu přivítaly vaše...“ zaváhá a hledá správné slovo, „... sešmajdané a špinavé běžecké boty. S prominutím.“

Dělá mi čím dál větší problémy se usmívat. Zvažuju, že budu předstírat mdloby. Také mě napadne, že budu hrát mrtvou. Některá zvířata si tímto způsobem velmi úspěšně zajišťují přežití.

„Kromě toho tu jde o požární předpisy,“ pokračuje nerušeně, když si všimne, že nejsem schopná reagovat. „Kdyby hořelo a já bych musela utéct z bytu, mohla bych o vaše boty zakopnout a kdovíco si zlomit. Pak bych tu ležela na chodbě, zatímco kolem mě by zuřil oheň. Vidíte, že to takhle nejde.“

Úsměv na mé tváři se pomalu hroutí. Pravděpodobně už vůbec nevypadá jako úsměv, ale jako grimasa na jedné z přízračných Goyových olejomalb.² A určitě nebude trvat dlouho a dostaví se deprese. Nakonec si tiše odkašlu. „Paní Presselová,“ pronesu opatrně, ale její zdvižený ukazováček mě okamžitě umlčí. Teď už si nepřeju zmizet kdesi v otvoru v zemi, ale splynout s hrubým povrchem malby na stěnách chodby.

„Vaše běžecké boty by mě mohly stát život!“

Vnitřní hlas mi říká: *Ano, nebo taky skutečnost, že kouříte dvě krabičky cigaret denně a pravidelně usínáte u příliš hlasitě puštěné televize – což my sami slyšíme i se špunty v uších o patro níž –, pravděpodobně s cigaretou v ruce. To by pak znamenalo i ohrožení našeho života a zdraví.*

Bohužel se zdá, že spojení mezi hlasem v mém uchu a mým řečovým centrem se zcela přerušilo. Protože místo toho, abych řekla něco vhodného, rozvážného, odmítavého, nebo dokonce nevlídného, donutím koutky úst, aby se znovu zvedly, a zašvitořím: „Ale samozřejmě, paní Presselová. Už si nebudu nechávat boty na chodbě.“ Sehnu se, zvednu špinavé boty a postavím je do bytu, kde na parketách okamžitě zanechají

blátivý otisk.

„Vidíte? Proč to takhle nešlo hned,“ raduje se paní Presselová a odchází.

Existují lidé, kteří říkají svůj názor, i když vědí, že tím vyvolají určitou reakci. Můj přítel Boris je přesně takový případ. Když se mu něco nelíbí, otevře pusu, řekne, co si myslí, a věci se začnou dít. Nedělá mu vůbec žádný problém udělat povyk nebo se dostat do sporu, a to ani s lidmi, které dobře zná (nejlépe se mnou), ani s lidmi, kteří jsou mu ukradení. Pravděpodobně se nejmenuje tak, jak se jmenuje, bezdůvodně. Boris je zkrácenina slovanského jména Borislav, kdy první část znamená „boj“ a druhá část „sláva“.³ Sláva skrze boj. Je patrné, že se nevyhýbá konfrontacím a rád dráždí lidi kolem sebe štiplavými poznámkami, ačkoli v hloubi duše by neublížil ani mouše a je to opravdu hodný a sympatický chlap.

A pak jsem tu já. Lea Blumenthalová, se čtyřicítkou na krku, uprostřed života a neschopná konfliktu. Když o tom tak přemýšlím, jsem příliš milá. Možná je to tím jménem. Lea pochází z hebrejštiny a znamená buď „kráva“, nebo „ten, kdo se namáhá“.⁴

Ale to jen tak na okraj.

Zrádné je, že konflikty si mě najdou, ať se před nimi schovávám jakkoli dobře. Někdy mám pocit, že mám v těle implantovaný neviditelný GPS vysílač, který spolehlivě informuje všechny křiklouny a svárlivce, že se mnou nebudou mít žádnou práci. Nejhorší jsou pro mě vánoční svátky, kdy jsem s rodinou a hrozí, že se nálada každou chvíli zvrtné, protože otec s ničím nepomůže, matka vystresovaně pobíhá po kuchyni a stejně mi nedovolí, abych jí pomohla, a všichni jsou prostě strašně vynervovaní, protože teď bychom se prosím měli lusknutím prstu svátečně naladit. Děsivé. Proto si s Borisem často bereme na Vánoce dovolenou – i když své rodině to vysvětluju tak, že díky svátkům ušetříme dny volna.

V hloubi duše chci žít v harmonii. Nechci být obklopena lidmi, kteří mi neustále sdělují svoje názory, o něž jsem se neprosila. Upřímně ani nechápu, proč má tolik lidí neustále tolik názorů. Možná nás k tomu přivedl internet, kde můžeme pod rouškou anonymity jako prudic_81 vypouštět do světa svou špatnou náladu. Nebo jsme prostě zapomněli,

jak být milí. Držet se trochu zpátky. Jednoduše mlčet, protože nemáme co říct nebo nechceme kazit náladu. To je škoda. Protože si myslím, že by se nám všem hodila pořádná dávka laskavosti.

Problém je v tom, že v tomhle boji se teď cítím dost osaměle. Přitom si nedokážu představit, že tam venku opravdu existují lidé, kteří se rádi hádají. Kteří mají plné police spisů, v nichž uchovávají soudní dokumenty o svých nesčetných žalobách a protižalobách jako cennou sbírku známek. Kteří se rozcházejí s rodinou, protože nechápou, proč by měli platit sedminu nákladů na pohřeb babičky, když mají nárok na třetinu dědictví. Kteří se ráno podívají do zrcadla a spatří nepřátelský obličej, jež o hodinu později ukazují světu v úplně stejném stavu, a je jim úplně jedno, jestli se někomu líbí, nebo ne.

Kdo by něco takového chtěl?

Já ne. Chci být oblíbená. A dívat se na své okolí s vlídností. Chci reagovat klidně a vyrovnaně a procházet světem s úsměvem. Harmonie jako trvalý stav – přesně takhle si to představuju.

Přesto jsou chvíle, kdy se mi z mého nezměrného nutkání vyhybat se hádkám a neshodám chce prostě zvracet. Rozčiluje mě, že se dávám na ústup, místo abych stála široce rozkročená s rukama v bok jako Wonder Woman. Především mě unavuje, že se nechovám hezky proto, že bych chtěla, ale protože to neumím jinak. Pak se totiž hned ocitnu v dalším konfliktu, a to sama se sebou. Jsem sice milá, ale nemám ráda vnitřní spory.

Je jen škoda, že existují lidé jako paní Presselová. A Boris.

Když se vrátím do obývacího pokoje a řeknu svému přítelovi o výstupu paní Presselové, zvedne obočí a zamručí: „Tvoje boty v bytě NEBUDOU, když jsou tak špinavé. Zůstanou pěkně na chodbě.“

„Ano, ale požární předpisy...“ začnu, neomalenež mě však přeruší.

„Platí i pro tu starou rašpli a její gumovník, kolem kterého se vždycky musíš prodírat cestou na půdu. Už třikrát jsem na něm zůstal viset.“

Zkroušeně a se svěšenými rameny přiznávám: „Už jsem jí řekla, že ty tenisky z chodby zmizí.“

Boris se na mě chvíli ohromeně dívá. „Ustupuješ jí jenom kvůli své

závislosti na harmonii.“

„Nejsem *závislá* na harmonii!“ rozčiluju se a dosednu na pohovku, až polštáře nadskočí. V duchu dodám: *Přinejmenším bych ti to nikdy nepřiznala.*

„Ne, ne, jasně.“ Pak se na mě podívá a zasměje se. „Co to tedy má být, něco jako přehnaná inhibice kousání 5?“ Pohlédne na psa a pes na něj vrhne svůj oddaný pohled. Alespoň někdo je na mé straně. „To, že odmítáš vstupovat do jakýchkoli konfliktů a nejsi schopná říct ne, už by se dalo vykládat jako závislost na harmonii. To je jen malý námět k zamyšlení.“

„Nesmysl,“ odpovím. „Prostě nemám ráda hádky.“

„Nikdo nemá rád hádky,“ prohlásí Boris a vezme mi polštář, který jsem si právě nacpala pod paži.

„Ty ano.“

„Ne.“

„Ale ano.“

„Řekl jsem ne.“

„Dobře.“

Boris na mě nevěříčně pohlédne a nakonec se začne smát. Nakloní se ke mně, přitáhne si mě k sobě a políbí mě. „Miláčku, umíš všechno možné, ale prostě nejsi schopná se s někým pohádat. Ale na tom nezáleží. Jde ti zkrátka něco jiného.“

„Pff,“ odfrknu si. A pak už nic neříkám. Koneckonců se nechci hádat. A Boris se ve svém hodnocení až tak nemylí, i když samozřejmě přehání.

Nerada se hádám. No a co? To přece opravdu není špatná vlastnost. Neshody, konflikty, hádky – to není nic pro mě. Nevím, proč tomu tak je. Ale to není důležité. Svět potřebuje mírotvůrce. Potíživců je přece dost. Kromě toho všechno lze opravdu bez výjimky dělat i v harmonii. Lidé, kteří se hádají, se podle mě nedokážou chovat jako dospělí. Místo toho uváznou v jednom ze sedmi kruhů pekla, především v tom, v němž nedokážou ovládat svůj hněv. To prostě nepotřebuju. Moudřejší ustoupí. Nemusím se hádat, abych dosáhla svého. Mám dobré argumenty. A jsem přesvědčivá. A...

„Borisi?“

Neodvrátí pohled od televize. „Hm?“

„Opravdu si myslíš, že jsem závislá na harmonii?“

Podívá se na mě. V jeho pohledu rozpoznávám náklonnost a... soucit?

„Umím to i jinak!“ vyhrožuju.

Boris ztlumí zvuk u televize a otočí se ke mně. „Dobře, tak mi to předved.“

„Ted?“

„Ano.“

Ale ne. Co jsem to udělala? „Dobře, jak?“

„Jdi za paní Presselovou a řekni jí, že tvoje boty zůstanou na chodbě. Bez ohledu na požární předpisy. A jestli na tom trvá, musí stejně přistoupit i ke gumovníku.“

Polekaně vytřeštím oči. Zrychlí se mi tep, vyschne mi v ústech a nervózně lapám po dechu.

Začnu si žmoulat ruce. „Můžu dostat nějaký jiný úkol?“

„Ne.“

„Prosím.“

„Ne.“

„Fajn.“

Podívá se na mě vyzývavě. „Jdi do toho. Dokaž mi to.“

S roztřesenými koleny vstanu z pohovky, vyklouznu z obývacího pokoje jako spráskaný pes a naposledy se na Borise s nadějí v očích podívám. Ale on už se zase kouká na televizi a dál si mě nevšímá.

Tiše se odevzdávám svému osudu. Opouštím byt. Pro jistotu nechávám dveře pootevřené. Pokud budu muset utéct a Presselová mě bude pronásledovat na chodbu, nechci ztrácet čas hledáním správného klíče. V kině, které mám v hlavě, pouští promítač jeden příšerný klip za druhým: Paní Presselová, která se postaví přede mě a nadává mi. Paní Presselová, která mě zadupe do země. Paní Presselová, která se mnou už nikdy nepromluví ani slovo. Udá mě správně nemovitostí. Osobně nám předává výpověď z nájmu. Připravuju si věty. Všechny začínají slovy „Milá paní Presselová...“ a žádná z nich nekončí vykřičníkem.

Zatímco stále přemýšlím, doploužím se do dalšího patra. Asi minutu stojím před dveřmi bytu. Jsou trochu pootevřené, pravděpodobně proto,

aby cigaretový kouř mohl unikat na schodiště. Dělá se mi špatně. Pak stisknu zvonek.

KAPITOLA

1

Ten, kdo následuje stádo, má před sebou jen zadky: Proč (přesto) chceme patřit do skupiny

„Tak co? Jaké to bylo?“ Boris se na mě dívá s očekáváním a širokým úsměvem na tváři. Alespoň někdo se tu baví. „Ukázala jsi jí, zač je toho loket?“

Klesnu na pohovku v dostatečné vzdálenosti od Borise. „Ano.“

Vyčkává. Když nereaguju, sesune se zpátky na pohovku. „Věděl jsem to. Závislost na harmonii. Je to beznadějně.“

Zoufale zabořím obličej do dlaní. „Opravdu jsem se snažila. Opravdu.“

„Hm, hm. A co tenisky?“

Nejistě se na něj podívám.

„Gumovník?“

Odvrátím pohled.

„Ale Leo!“ povzdychne si významně a zároveň trochu zklamaně.

Odkáshu si. „Je tu ještě jedna věc. Mám tě požádat, abys neparkoval pokaždé tak blízko jejího auta. Je tu prý dost místa pro všechny.“

Chvíli je naprosté ticho. Pak si všimnu, jak Borisovi začíná pulzovat žíla na spánku. Vyskočí z pohovky, vyběhne z obýváku a sáhne po klíči. Chci ho následovat, abych ho zastavila, ovšem s překvapením zjišťuju, že vůbec nehodlá jít nahoru k paní Presselové – ale na dvůr. Z okna kuchyně sleduju, jak Boris vyjíždí s autem z parkovacího místa a znovu ho zaparkuje tak těsně, že paní Presselová do svého vozu zítra nebude moct na straně řidiče nastoupit.

O minutu později se do bytu vrací velmi spokojený Boris. Demonstrativně položí moje špinavé tenisky před dveře bytu.

„Borisi, co to děláš?“ snažím se zachránit, co se ještě zachránit dá. „Z toho budou jen nepříjemnosti!“

Usmívá se od ucha k uchu. „No právě. Už se těším.“

Druhý den odpoledne raději opustím byt. Nechci být u toho, až se Boris

a paní Presselová po návratu z práce střetnou, a kromě toho jsem s Tinou domluvená, že si půjdeme zaběhat podél Alstery. To, že dobrovolně svižným tempem popobíhám na smluvené místo, vypovídá hodně o mé touze vyhnout se situaci doma. Protože nesnáším běhání. Obvykle chodím alespoň o pět minut později, protože vsedě na gauči hledám výmluvy, proč dnes nemůžu jít. A nakonec se vzchopím, neboť z představy, že bych Tině lhala, se mi dělá skoro špatně.

Ale já jsem notorická lhářka. Alespoň pokud jde o běhání.

Tahle moje aktivita vznikla tak nějak samovolně (přinejmenším naše domluva – chodit samostatně běhat mi totiž ani po půl roce nejde!). S Tinou jsme seděly v kavárně, obě jsme si stěžovaly na své postavy a nesportovnost, která se s věkem nutně nemusí zlepšit, a Tina najednou prohlásila: „Pojďme se spolu jednou týdně protáhnout kolem Alstery. Oběma nám to prospěje a budeme se pravidelně vídat.“

Nadchlo mě to. Protože i když nerada běhám, myslím, že chození je naprosto v pořádku. Tina bohužel nemyslela, že se budeme procházet. Uvědomila jsem si to ve chvíli, kdy mi následující středu asi 20 minut před naším setkáním poslala své selfíčko. Byla na něm ona ve sportovním oblečení, jak stojí před zrcadlem a ukazuje vítězné věčko. „Připravená na náš první výběh!“ stálo pod fotkou.

Na chvíli se mi zatočila hlava. „Do hajzlu!“ zařvala jsem hlasitě. „Tina nechce jít na procházku, chce jít běhat!“

Boris vyšel z kuchyně, v ruce držel kelímek s jogurtem, z něhož si nabíral lžičkou. „A co teď?“

Vběhla jsem do ložnice. Pes naklonil hlavu a zakňučel. „Ten musí zůstat doma. A já se musím převléknout!“

„Ale ty nesnášíš běhání. Máš na to vůbec vhodné oblečení?“ zavolal za mnou Boris.

„Někde ano,“ odpověděla jsem z hlubin šatní skříně, zatímco jsem vytáhla zaručeně příliš elastické běžecké legíny, které jsem si kdysi koupila v domnění, že jednou budu sportovat. Bohužel z dobrého úmyslu tehdy nic nebylo, což se projevilo i na mé postavě. Spandex je naštěstí pružný.

O tři minuty později jsem našla i běžecké boty a vtěsnila se do nich.

Když jsem vklouzla do mikiny, kterou už Boris nenosí a kterou si obvykle oblékám na válení na gauči, tázavě na mě pohlédl.

„Proč jí prostě neřekneš, že jste si nerozuměly?“

Při zavazování tkaniček jsem se zarazila a přemýšlela. To by samozřejmě bylo možné. Až na to, že bych Tinu určitě zklamala. A ona by si myslela, že jsem líná veš (což je pravda). A že nedodržuju dohody (což pravda není, většinou).

„Ale houby,“ broukla jsem lehce. „Třeba je to přesně ten impulz správným směrem.“

Boris se na mě podíval a ušklíbl se. „Tak to pak jo.“

Teď, o půl roku později, když běžím podél Alstery, přemýšlím o Borisově tehdejší otázce. Je podivuhodné, jak moc se bojím konfrontace, a to i s přítelkyní, která mi zaručeně nechce ublížit. Už jen pomyšlení na to, že bych Tinu zklamala a řekla jí, že její super plán se zakládá na zjevném nedorozumění, je něco, k čemu se prostě nedokážu přinutit. A teď je také trochu pozdě vyrukovat s touhle nikoli bezvýznamnou maličkostí. Už jsem do toho investovala půl roku útrap – nemůžu dopustit, aby to nebylo k ničemu. Možná se chuť do běhání ještě dostaví. Určitě ano. Musím tomu jen dostatečně věřit.

Tina mi sdělila, že se tomu říká efekt Concorde nebo ještě pěkněji „past či klam utopených nákladů“⁶: člověk do něčeho investuje, i když se mu to ve skutečnosti už nevyplácí.

To se ovšem nestává jen lidem závislým na harmonii, ale i na burze, ve vztazích a při stavbě domu se to děje častěji, než byste si mysleli. Vzdát se nepřipadá v úvahu, člověk se protlouká dál a investuje ještě víc času, peněz a energie do nějakého projektu, i když je odsouzen k neúspěchu. O tom samozřejmě nechci nic vědět. Ačkoli indiánské přísloví praví: Když zjistíš, že jedeš na mrtvém koni, sesedni. Ale já stále honím kulhavou herku alias své tělo kolem Alstery! Bylo by to skvělé, kdybych nakonec uspěla.

„Ty a ta tvoje závislost na harmonii,“ slyším v duchu Borisův pohrdavý tón.

Upřímně řečeno, v tomhle ohledu není mým nejlepším rádčem. Chlap,

který jako by neznal jiný způsob jednání než konfrontaci a jehož druhé jméno by mohlo znít svárlivost, není pro někoho, jako jsem já, vzorem. Já jsem urovnávač hádek tělem i duší! Někdy se omluvím ještě předtím, než se něco stane. Jako teď.

„Můžete uhnout kousek stranou?“ ptá se mě maminka s kočárkem pro dvojčata a funícím dalmatinem na vodítku, když stojím na úzkém dopravním ostrůvku a čekám, až se změní signalizace na semaforu.

„Samozřejmě,“ řeknu a automaticky dodám: „Promiňte.“

„To je v pořádku,“ odpoví velkoryse, jako by jí dopravní ostrůvek patřil a já byla jen tolerovaný host.

Rozsvítí se zelená, žena mizí a já se za ní dívám. Proč jsem taková? Nemusím na ni zrovna vyjet, protože zabírá metr a půl mého životního prostoru se svým dvojspřežím a obrovským psem. Ale omlouvat se přece také nemusím, no ne?

„Potřebu harmonie máme už od narození,“ vysvětluje mi Tina, když o deset minut později běžíme vedle sebe. Je to psycholožka, což je někdy dobré a někdy hloupé, podle toho, jestli se mi chce řešit sebe a svůj život. Tina už mi dokázala vysvětlit hodně mechanismů v mojí hlavě, které jsem považovala za nevysvětlitelné. Díky ní znám Edwardsův zákon o čase a vynaložené námaze,⁷ který mi umožnil pochopit, proč člověk začne intenzivněji pracovat, když se blíží uzávěrka, vím, proč mě trápí pochybnosti o sobě samé, ačkoli jsem profesně docela úspěšná (věda pro to vymyslela krásný název impostor syndrom neboli syndrom podvodníka⁸), proč se ráda mazlím se psem (uvolňuje se při tom hormon lásky a důvěry zvaný oxytocin, díky němuž se pes i já cítíme dobře)⁹ a proč mám po hádce s někým migrénu (pokud se v organismu uvolňuje příliš mnoho stresových hormonů, může tělo migrénu použít jako jakýsi „přetlakový ventil“ a odbourat tak napětí).¹⁰ Jediné, co jsem zatím nezjistila, je, proč s ní každou středu chodím běhat, i když mě běhání vůbec nebaví – ale to může být tím, že jsem se o téhle maličkosti Tině nikdy nezmínila. Místo toho vždycky projevuju velké nadšení a týden co týden ji ujišťuju, jak dobře se po běhání cítím.

Ve skutečnosti je to naopak. Ve čtvrtek mám dojem, že jsem se omylem

ocitla v těle stoletého člověka. V pátek skutečně cítím své končetiny od pasu dolů a dávám přednost nesnesitelné bolesti. Až do neděle chodím jako kachna a zadržuju dech pokaždé, když vstanu ze židle. Teprve v pondělí se cítím víceméně zase sama sebou, i když v úterý mi hrůza z dalšího osmikilometrového mučení na březích Alstery, které mě čeká druhý den, způsobuje profylaktické fantomové bolesti ve všech částech těla. A to všechno už víc než šest měsíců. Myslím, že teď můžu oprávněně tvrdit, že běhání není sport pro mě.

Tina se to však nikdy nedozví. Promeškala jsem chvíli, kdy jsem jí mohla říct pravdu. Kvůli čemuž se mi Boris samozřejmě pravidelně vysmívá.

„Nechceme nikomu ublížit, protože se bojíme, že nás vyloučí ze skupiny. Před tisíci lety to znamenalo naši jistou smrt,“ vykládá Tina.

Teď si nutně nemyslím, že bych hned skončila pod drnem, kdybych se někdy pokusila vstoupit do konfliktu nebo říct svůj názor... Ale člověk nikdy neví.

„Naše sociální prostředí nám však neposkytuje jen bezpečí,“ pokračuje Tina, „ale také stabilní sebeúctu. Pokud mě mají rádi, jsem dobrý. Ovšem u lidí závislých na harmonii je to jiné, ti mají vnitřní nutkání nepouštět se do konfliktů, aby nikdy neupadli v nemilost. Tak trochu podle hesla: ‚Když mě nemají rádi, nemám pravdu.‘ Usilují o soulad, harmonii a laskavost – i když to už dávno není na místě.“

To mi zní povědomě. Jestli je něco na místě, nebo ne, tenhle prastarý reflex rozhodně nezajímá.

„Jak se člověk stane závislým na harmonii? Když vynecháme geny?“ vyhrknu.

„Je to taky otázka socializace,“ vypráví Tina a ani trochu se nezadýchá, zatímco moje plíce už pískají jako Panova flétna Michaela Hirteho.* „V rodinách, kde se konflikty zametají pod stůl, místo aby se řešily, je těžké naučit se je zvládat.“

Vida, pomyslím si a neříkám nic, i proto, že nemůžu, nestačí mi na to dech. Je ovšem pravda, že v naší rodině se konflikty nevyhročí a nikdy nevyhrocovaly. Místo toho si mamka všechny naše prohřešky zapamatovala, aby nám je po letech mohla vyčíst v nějaké hádce, která se týkala úplně něčeho jiného. Já tomu říkám metoda slevového sešitku:

sbíráte slevové nálepky neboli prohřešky ostatních, dokud do něj nenalepíte všechny, a jednoho dne s ním napochodujete k pokladně, abyste obdrželi sadu nožů. Ve chvíli, kdy je mamčin sešitek se slevovými nálepkami plný a ona ho hodlá vyměnit za dárek, se s ní beztak už nedá mluvit. Pak jen vyjmenovává všechny vaše přešlapy posledních desetiletí a vyvolává ve vás pocit, že jste naprosto nepodařený exemplář lidského druhu – což docela elegantně odvádí pozornost od samotného konfliktu.

Můj otec také rád končí diskuze větou „Chci, abys hned odešla“, když už se mu nechce mluvit. Obecně je dost kritický ke všemu, co dělám. A na můj vkus má často víc názorů než nápadů, ale to je jiná věc.

Mé sestry jsou zase tak rozhozené a rozrušené, když se se mnou musí hádat, že se často z čirého pochopení pro sebe navzájem sotva pohneme z místa a raději si všechnu zášť a zlobu zase odneseme domů.

Ano, dalo by se říct, že moje rodina není zrovna ukázkovým příkladem schopnosti řešit konflikty. Jediný člověk, se kterým se někdy opravdu pustím do hádky, je Boris. Ale jen trochu. Spíš je to taková hádečka.

Ačkoli jsem nejstarší ze tří sester a v mnoha záležitostech jsem sloužila jako lidské beranidlo (například v tom, jak dlouho může šestnáctiletá dívka zůstat venku nebo kdy u ní může přespat první kluk), nikdy jsem se neprosazovala hlasitými slovy, ale vždycky argumenty a se snahou být pochopena. S knihomolským zápalem jsem rodičům vysvětlovala, proč je pro mou sociální kompetenci důležité jít na určitou party a také tam přespat, a přesvědčila jsem je, aby nechali Clemense spát v mé posteli, tím, že jsem apelovala na jejich vlastní mládí. Jednoduše jsem vynechala typický pubertální vzdor a okamžitě se ze mě stala dobře vychovaná a nudná rozumbrada. A to má hodně společného s mou potřebou harmonie.

Nevzpomínám si, že bych někdy v životě ráda vyvolávala konflikty nebo do nich vstupovala. Ani jako dítě, ani jako teenager, ani jako dospělá. Naopak když se někde objevila nějaká roztržka, problém nebo hádka, okamžitě jsem se klidila stranou. Nebo jsem se snažila stát se neviditelnou či změnit se ve vzácný druh housenky, která dobře ovládá mimikry. Můj strach z konfliktů dokonce zašel až tak daleko, že jsem v době dospívání, což bylo někdy v devadesátých letech, nesnesla

sledování televizních případů ze soudních síní nebo talk show Arabelly Kiesbauerové** a jí podobných. Úplně mě mrazilo, když jsem se musela dívat, jak lidé dobrovolně přijdou do televize a veřejně se hádají. Chvíli to byl skutečně velký problém, protože v devadesátých letech se v televizi vysílaly opravdu jen pořady, kde se křičelo, hádalo nebo ostře diskutovalo. Navíc ještě neexistoval Netflix, kde si můžete dopřát onen luxus vybrat si jednoduše pořad podle svého. Dívali jste se prostě na to, co zrovna běželo v odpoledním programu na ProSieben, SAT1 a RTL. Což znamenalo, že jsem v určitém okamžiku přestala sledovat televizi úplně. Bylo to pro mě příliš stresující.

Teprve později, když jsem studovala obor populární kultura, jsem se znovu setkala s pořady ze soudních síní. Dost hloupé je, že jsme o nich diskutovali na jednom ze seminářů. Samozřejmě jsem prožívala hotová muka, když jsem musela tohle vysílání sledovat. Ale náš celkem chytrý profesor nám vysvětlil, že podobné pořady neslouží jen k čistému sadismu diváka nebo masochismu účastníka, ale že ve skutečnosti mají výchovné účely (i když velmi dobře skryté): prostřednictvím těchto pořadů se diváci učí, jak fungují argumenty. Nebo spíše jak nefungují. Stejně jako u televizních seznámek, kdy jako divák nevědomky spolutrpite, spolurozhodujete a předjímáte, co všechno se dá při seznamování udělat špatně a co správně. V podstatě celá popkultura je takhle vystavěná: odráží naše chování v reálném životě, ale v nadsázce a zábavnou formou.

Nedobrovolné sledování soudních show mi bohužel nepomohlo ani tehdy, ani teď. S konflikty si pořád neumím poradit.

„... dokud se potřeba harmonie nestane skutečným problémem...“ nechává Tina doznít zbytek věty.

„Co... tím... myslíš?“ ztěžka popadám dech a snažím se ji znovu dohnat. Ještě po půl roce bych si mohla nafackovat za to, že jsem se do téhle záležitosti s běháním pustila.

„Mám jednoho kamaráda, kterého potřeba harmonie dostala do skutečné šlamastyky. Dal se dohromady s jednou ženou a ani po několika měsících se jí neodvážil říct, že s ní ve skutečnosti nechce mít vztah. Nic netušila, plánovala sestěhování, svatbu a tak dál.“